

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnázia

11. ročník, školský rok 2018/19

Testové úlohy pre kategóriu E (7. ročník ZŠ a 2. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Príchodom Avarov začali medzi Slovanov prenikať tzv. kočujúci remeselníci. Na požiadanie boli schopní vytvoriť šperky podľa vkusu zákazníka. Ich zručnosť dokazuje aj poklad na obrázku nájdený na našom území.

- A. Kde bol tento poklad objavený (uved'te meno mesta či obce)?
- B. Z ktorej ríše pravdepodobne pochádzal kupec alebo šperkár, ktorý ho vytvoril?

2.* Ocitli ste sa v 3. storočí nášho letopočtu ako rímski vojaci na území Slovenska a máte možnosť navštíviť aj *balneum*. Označte, akú činnosť tam budete vykonávať. V ktorej z uvedených lokalít na Slovensku sa *balneum* našlo?

A. Budeme budovať most cez rieku.	1. Trenčín
B. Pôjdeme sa okúpať do kúpeľov.	2. Zemianske Kostolany
C. Postavíme nové vojenské kasárne.	3. Bratislava - Dúbravka
D. Nakúpime zásoby na germánskom trhu.	4. Košice - Šaca

3.* Aké pomenovanie používali Avari pre svojho kmeňového náčelníka (panovníka)?

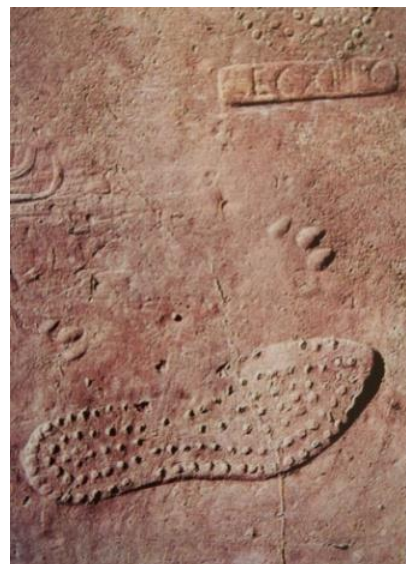
4.* Vytvorte správne logicky k sebe patriace dvojice. Osobnostiam prirad'te ich zásluhy.

A. Marobud	1. prvýkrát zjednotil územie Moravy a Slovenska
B. Atila	2. zosadil posledného západorímskeho cisára
C. Vanius	3. prehral bitku na Katalaunských poliach
D. Odoaker	4. zjednotil germánske kmene do veľkej ríše

5.* V texte nájdite a opravte šesť chybných informácií. Zvýraznené slová sú správne.

Na našom území strávil istý čas aj byzantský cisár **Marcus Aurelius**. Bolo to v čase, keď jeho armáda bojovala proti semitským kmeňom. Počas tohto pobytu napísal pri rieke Váh svoje slávne filozofické dielo **Hovory k sebe samému**. Vojny, ktorým sa hovorí aj Iránske vojny, trvali takmer 5 **rokov** a spájajú sa tiež s legendou o **zázračnom** ohni.

6.* Rimania pri výstavbe vojenských táborov používali tehly. Tie označovali kolkami. Aj na obrázku môžete vidieť tehlu s odtlačkom rímskej vojenskej obuvi s kolkom légie pôsobiacej na našom území.

- A. Príslušníci ktorej légie ju vyrobili?
- B. V ktorej slovenskej obci stál ich tábor?
- C. Táto légia bola výnimočná aj tým, že sa zúčastnila bojov na Blízkom východe. Pri návrate so sebou priniesla aj zajatcov ako otrokov. **Príslušníkmi akého národa boli títo zajatci?**

7.* Napíšte aspoň priezvisko historika (zomrel na konci roku 2018), ktorý sa zaoberal aj našimi najstaršími dejinami a z ktorého kníh Stopy dávnej minulosti ste sa pripravovali na dejepisnú olympiádu.

8.*Zo zhluku písmen vytvorte pomenovania pre 7 názvov kmeňov, ktoré sa zúčastnili sťahovania národov, pomenovanie pre našich predkov, 4 mená slovanských bohov, 2 názvy slovanských hradísk a jedného panovníka, ktorý vládol aj na Slovensku.

NIALA, PIDIGE, GÓVIZITI, TIGÓOSTRO, DALIVAN, LOVIARUHE, NIHU
VANIASLO, ROGSVA, NUREP, LESVE, RENAMO, TRANI, DIMBEPO, MÍRMOJ

9.* Stručne vysvetlite, prečo sa v hroboch rímskych vojakov nenachádzali zbrane, ktoré počas svojej vojenskej služby používali.

10.* Zorad' te historické udalosti v správnej časovej postupnosti. Začnite najstaršou udalosťou. V odpoved'ovom hárku dopíš' te k číslam písmena udalostí.

- A. Slovania porazili Frankov pri Vogastisburgu.
- B. Knieža Mojmír I. obsadil Nitrianske kniežatstvo.
- C. Vandali vyplienili mesto Rím.
- D. Vznikol nápis na Trenčianskej skale.
- E. Do Európy vpadli bojovní Huni.

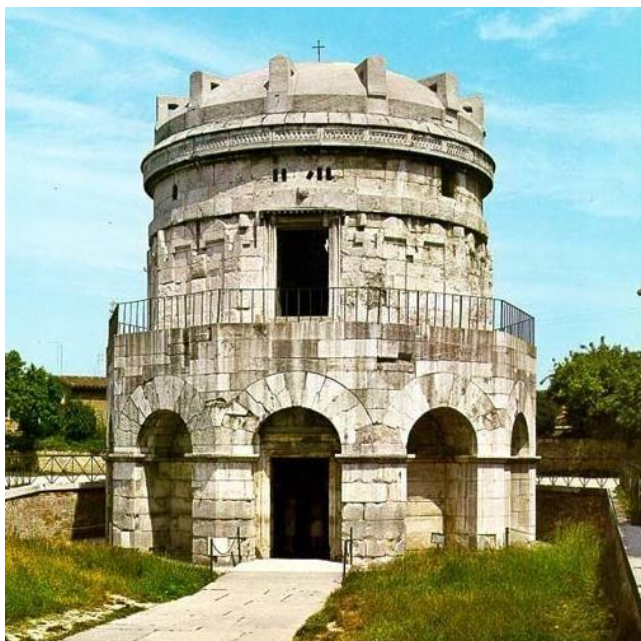
11.* To, že Slovania neboli žiadnym mierumilovným kmeňom, vieme. Dozvedeli sme sa to aj od istého historika z Byzantskej ríše. Ten opísal štýl boja, popráv a mučenia používané našimi predkami.

- A. Ako sa volal historik, ktorý nám zachoval tieto správy?
- B. Tento historik nazval Slovanov národom? Dopíš akým.
- C. V ktorej krajine bol počas útoku Slovanov kruto umučený veliteľ jazdeckého oddielu Azbadam?

12.* Váš priateľ archeológ nedávno objavil *kenotaf*.

- A. Napíšte aký typ pamiatky archeológ objavil.
- B. Napíšte názov lokality na Slovensku, kde bol kenotaf nájdený.
- C. Napíšte priezvisko archeologičky, ktorá bola vedúcou výskumu tejto lokality.

13.* Kupola tejto okrúhlej stavby bola vytesaná z jedného kusa vápenca. Nájdeme ju v meste na území dnešného severovýchodného Talianska. Príslušníci, ktorého stredovekého kráľovstva si vybrali toto mesto za svoje hlavné?

14.* Vytvorte logicky k sebe patriace dvojice. K nálezu prirad'te správne nálezisko.

1. Bíňa

2. Želovce

3. Iža pri Komárne

A.

Bronzový medailón manželky M. Aurelia, Faustiny

B.

Slovansko-avarské pohrebisko

C.

Rímske solidy ukryté v hlinenom hrnci

15. Na obrázku je zachytené úvodné stretnutie významného cirkevného snemu. Pozorne si ho pozrite a odpovedzte na otázky.

- A. Napíšte názov snemu, ktorého súčasťou bolo zobrazené úvodné stretnutie?
- B. Ako sa volal pápež, ktorý sa ho zúčastnil?
- C. Napíšte, aké opatrenie tento snem zaviedol v príprave budúcich kňazov.
- D. Kostol na obrázku je?
  - a) Bazilika Sv. Petra
  - b) Bazilika San Clemente
  - c) Bazilika Santa Maria Maggiore

16. Ak by sa Žigmund Luxemburský ako čerstvý víťaz husitských vojen (v bitke pri Lipanoch) chcel zúčastniť bitky pri Rozhanovciach, o koľko rokov späť by sa musel vrátiť v čase?

17. Toto je zoznam vybraných nitrianskych údelných vojvodov. Vašou úlohou je ich zoradiť v správnom časovom slede od prvého po posledného. Do odpovedového hárku zapisujete k číslam len písmená nachádzajúce sa pri danom mene.

- A. Vazul
- B. Michal
- C. Ladislav Lysý
- D. Almoš
- E. Belo

18. Ak odpoveď znie TRNAVA, aké dve otázky boli položené?

- A. Ktoré mesto bolo sídlom banskej komory?
- B. Ktoré mesto vojensky obsadil Matúš Čák?
- C. Ktoré mesto ako prvé získalo mestské výsady?
- D. Ktoré mesto vyplienili Kumáni?
- E. Ktoré mesto sa stalo sídlom turzovsko-fuggerovskej spoločnosti?

19. Napíšte názvy troch miest, ktoré patrili k najvýznamnejším obchodným centráм novoveku. V odpovedovom hárku sa riadte podľa začiatočných písmen týchto miest.

20. Istý taliansky kronikár, ako očitý svedok udalostí v Uhorsku, napísal: „*Na poliach a po cestách ležali telá mnohých, niektoré bez hlavy, iné rozsekané na kúsky v dedinách alebo zhorené v kostoloch, do ktorých sa ukryli. Táto skaza, záhuba a spustošenie sa rozkladali na dva dni cesty, ...*“

- A. Udalosti, z ktorého roku opisuje vo svojom diele?
- B. Napíšte kto takto pustošil Uhorsko.
- C. Napíšte meno kronikára, ktorý tieto udalosti opísal.

21. O ktorej koloniálnej mocnosti 16. storočia sa hovorilo ako o „ríši, nad ktorou slnko nezapadá“?

- A. Amerike
- B. Japonsku
- C. Španielsku
- D. Nizozemsku

22. Začiatok 14. storočia patril v Uhorsku k pohnutým obdobiam. Najmocnejší veľmoži vytvárali veľké dŕžavy, v ktorých nerozhodoval kráľ ale oni. Napíšte mená dvoch najmocnejších veľmožských rodov v Uhorsku a priradte k nim mestá, ktoré vlastnili/ovládali. Panovníci z ktorej dynastie nastúpili v tomto období na uhorský trón?

- A. Prešov
- B. Kežmarok
- C. Trenčín
- D. Komárno
- E. Trnava
- F. Levoča
- G. Banská Štiavnica

23. Správne rozlúštite skomolené slová a priradte k nim správne charakteristiky.

A. GEHUTINO	1. mníšsky rád založený v 16. storočí
B. RANUMFAKTÚA	2. prístroj na zistenie polohy lode podľa hviezd
C. ANTKDRVA	3. pomenovanie protestantov vo Francúzsku
D. PÉCYDIAENKLO	4. dielňa s ručnou výrobou založená na deľbe práce
E. TIZUJEI	5. dielo francúzskych osvietencov

24. Ak by ste verili v to, že Boh stvoril svet, ale ďalej sa oň nestará, nezasahuje do jeho diania, aký filozofický smer by ste vyznávali?

- A. ateizmus
- B. komunizmus
- C. deizmus
- D. empirizmus

Autori: Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský, Mgr. Lenka Truchanová

Recenzent: Mgr. Barbora Kopuncová

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2019